

Anne – Lise og Tommy Anthonisen
Skogmodelet 5
3735 Skien

Klima og miljødepartementet
Postmottak@kld.dep.no

Skien, 22.10.2018

Høringsinnspill til konsekvensutredning for mulig deponi for farlig avfall i Brevik

Avstand

I det hele tatt å skulle skrive høringsuttalelse til et prosjekt som i utgangspunktet burde vært avvist da det tenkte deponiet vil ligge under og nær mennesker i Porsgrunns største bydel, er oppsiktsvekkende og en sterk avvisningsgrunn.

Norge mangler en avfallsplan for farlig avfall. Rammedirektivet legger føringer for at lokaliteter med tett bebyggelse, sykehjem, skoler og annen sensitiv arealbruk absolutt skal ekskluderes i forhold til planer om nye avfallsdeponi. Her foreligger også europeiske dommer avledet fra avfallsdirektivets krav til tilstrekkelige minsteavstander, og avledet fra bl.a. FNs menneskerettskonvensjon.

På side 26 i konsekvensutredningen legges det vekt på at det i luftlinje er 2 km til nærmeste bysenter, og på side 29 og 63 er det kartfremstilling av gruvegangene som viser at de går over og ved husene til folk. Vi vil derfor påpeke at 2 km blir misvisende i forhold til at planområdet faktisk ligger under der hvor folk ferdes og bor. Dette må være avgjørende og avvisningsgrunn fordi man ingen plass i Norge kan tillate å legge et nytt avfallsdeponi så tett på befolkningen. Det er en grunn til at man i kommunenes arealplaner skiller bo-områder fra industriområder. Miljø og helse skal prioriteres. Disse punktene er også nedfelt i grunnlovens § 112. De europeiske retningslinjene for avfallsplanlegging (2012 -2013 s 66) viser også til at sensitive arealer med tanke på nærhet til folk skal utelukkes, og det allerede som et **første** steg i planleggingen.

Lovhjemmel

Etter gjentatte henvendelser fra mange hold har det ikke kommet fram en klar lovhjemmel som gir norske myndigheter åpning for å overkjøre det demokratiske valgte bystyret i Porsgrunn kommune sitt nei i denne saken. Dette er også en sterk grunn til at prosessen straks må stanses. Vi viser også til utdypende argumentasjon i vårt innspill og kommentarer til planprogrammet angående lovhjemmelen for slik fremgangsmåte som hittil er vist i dette spørsmålet. Hvor argumentasjonen ble avvist som ikke relevant, men den må etter vårt syn vektlegges. En hjemmel må kunne påvises for at et statsinitiativ i det hele tatt skal kunne ha noen som helst legitimitet.

I denne konsekvensutredningen blir denne argumentasjonen etter vårt syn oversett, noe som ikke gir tillit med tanke på denne prosessen som også fremstår som uvanlig. Statsregulering kan slik vi ser det ikke benyttes, så lenge det finnes eller lett kan finnes andre alternativ.

Slik plan og bygningsloven er bygd opp, skal en konsekvensutredning ha legitimitet i lokalbefolkningen slik det uttrykkelig står i lovens forarbeider.

En annen oppsiktsvekkende side ved dette og denne konsekvensutredningen er at eierforholdene til Dalen gruver ikke er klarlagt, men det som fremstår som sikkert er at NOAH ikke eier grunn her. Det utredes altså et gigantisk prosjekt på annen manns eiendom.

Samdrift

I konsekvensutredningen står det at det vil bli en samkjøring med Norcem sin drift i Dalen gruver. Dette strider både mot Norcems høringssvar og Cowi rapporten (M-551|2016), som konkluderer med at deponi ikke egner seg til kombinasjon med annen næring. Fylkesgeologen i Buskerud Telemark og Vestfold stiller også spørsmål ved om samdrift er forenlig.

Det virker som om NOAH tillates å hoppe bukk over fakta som ikke gir deres prosjekt et fordelaktig lys.

Et annet eksempel på dette er at der hvor funn viser at området mellom bruene har høyest kollisjonspotensiale for skipstrafikken bortforklares dette.

Andre sider er de mange utredningene som ikke er gjort og ikke kan tilføre nødvendig kunnskap tidlig i prosessen, noe som etter vårt syn tydelig viser slett arbeid. Slik nødvendig kunnskap kan heldigvis disse høringssvarene tilføre, fordi de kan vise til hvorfor saken må stanses av overordnede bestemmelser og hensyn.

Komme til i ettertid

Konsekvensutredningen sier på en merkelig måte ingenting om hvordan man under fylling eller etter endt drift skal komme til avfallet i ettertid. Derimot konkluderes det med at vannutslipp som pumpes ut skal følges med på. Det hjelper jo ingenting å kunne konstatere at utslipp skjer, når man ikke kommer fram til avfallet og kan fjerne det. Dette vil bli belastet fremtidige generasjoner og kan vise seg umulig å fjerne / rette opp, både teknisk og økonomisk.

Godtas det at dette er god norsk miljøforvaltning, så mener vi at det viser mangel på «verstmulig-senario»-tenkning. Et deponi på disse premissene er hasardspill med miljø, helse og økonomi. Selv om det ut fra konsekvensutredningen hvert år ville settes av penger på sperra konto tilsvarende de ca 14 millionene som settes av på Langøya, så blir det etter vårt syn småpenger, om det viser seg at man i fremtiden må tømme deponiet, om det da i det hele tatt vil la seg gjøre.

Stabilt avfall – Utslipp – Innhold

Konsekvensutredningen gjentar flere steder at den behandlede avfallsgipsen er bearbeidet så den er stabil. Likevel så må vann i kontakt med det farlige avfallet under driftsperioden renses før det kan slippes ut i resipient. Videre kan man lese at vannkvaliteten i større grad kan påvirkes av større oppholdstid med avfallet. Under ROS-analysen kan man lese at det kan oppstå gassutvikling fra avfallet, men man **antar** at det ikke vil være store mengder. Og avfallsgipsen forskes det videre på. Dette tyder på at man slett ikke kan være trygg på utslipp av gass og farlige giftstoffer ut i sårbar natur, fjord og der hvor mennesker bor og ferdes. Konsekvensutredningen sier at arsen- og nikkel- konsentrasjonen i dagens gruvevann vil reduseres i kontakt med det stabiliserte avfallet på grunn av sorpsjon i avfallet med tørrstoffinnhold på ca 65 %. Det er slik vi ser det et bevis på at avfallsgipsen kan utvide seg. Det er også en kjent sak at det fra et sted med høy konsentrasjon av stoffer og til et sted med lavere konsentrasjon av stoffer vil foregå en diffusjon.

Avfallsforskriften (kap 9) sier tydelig at det er en forutsetning at deponert avfall ikke omdannes eller på noen måte lekker ut i jord, vann eller luft slik at forurensning av miljø og fare for menneskers helse kan skje. Denne faren mener vi bevislig er til stede.

Da det er gjennomgående kommunikasjon i berget i uttørrete sprekksoner hvor gass kan komme opp og ut så viser det at et deponi i Dalen gruver er en uaktuell lokalitet for et deponi. Gruvene er bevislig en labyrint på minst 250 km med plan over hverandre med nærhet til store boområder over og på skrått over de sammenhengende gruveområdene, hvor det er rekreasjonsområder, skoler og aldershjem. Bare dette er nok til å bruke "føre-var"-prinsippet, slik at uakseptabel risiko ikke oppstår.

Fra Norges fremste ekspertise så påpekes det at gasstetting i bergromsvolum skjer ved at grunnvannstrykket ligger stabilt og tetter slik at gass ikke kan komme opp i dagen. Når vi vet at brønner er gått tomme i området så er det et bevis på at slik tetting ikke finner sted.

Ekspertisen påpeker også at berget må tettes ved forinjisering under høyt trykk **før** sprengning. Det vil si at det da er en umulighet i Dalen gruver hvor det er sprengt ut på forhånd og hvor vann nå lekker inn. KLD og norske myndigheter må legge stor vekt på denne ekspertisen og ikke utsette mennesker og miljø for fremtidig fare et slikt underjordisk deponi i Dalen gruver vil medføre. KLD og norske myndigheter må etter vårt syn også ha et langt mer kritisk blikk på det NOAH legger frem i denne saken.

Ut fra overnevnte viten så fremstår modellsimuleringen i 3D i konsekvensutredningen hvor det påstås at vannmengder i de 250 km gruvelabyrintene kun vil være 1 m³/døgn som feil, når det i dag i følge samme konsekvensutredning lekker inn 800 – 900 m³ vann pr døgn. Overtrykk fra landsiden vil gjøre at vanngjennomstrømning vil gå gjennom et tenkt vannfylt deponi.

Fylkesgeologen og Norcem peker for øvrig også på hvor umulig tetting av Dalen gruver vil være.

I konsekvensutredningen så kommer det frem at sprekker i berget vil tette seg selv over tid, det åpenbare spørsmålet er da hvorfor dette gamle berget har sprekker som ikke har grodd igjen i dag. Fylkesgeologen for Buskerud, Telemark og Vestfold stiller seg også kritisk til dette utsagnet, da det er bevis på at det motsatte skjer. Forvitring over og under havnivå.

Blir det samdrift med steinuttak fra Norcem slik konsekvensutredningen legger opp til så vil gruveområdet hvor NOAH ønsker deponi etter hvert bli lenger enn 250 km. Cowi rapporten konkluderer som nevnt med at et slikt tenkt deponi ikke egner seg til samlokalisering med annen næring, så da vil det etter vår oppfatning kun være egnet til deponi i også nye gruelokaliteter om det skulle bli et deponi her. Det er ikke fremtidsrettet å gi åpning for ca 25 arbeidsplasser over noen få tiår med deponi i gruveene når grønn bærekraftig industri vil kunne gi Norge det mangedoblede over generasjoner fremover. Hvorfor har ikke annen bærekraftig næring kommet til med sine utredninger for å kunne bruke gruveene til grønn industri? Vi tenker på landbasert fiskeoppdrett, grønnsaksdyrking, datalagring og algeproduksjon. Det har kommet frem at andre aktører helt er utestengt. Hvorfor denne forfordelingen av NOAH i Dalen gruver? Det må jo stride mot konkurranselovgivningen også i det lyset om staten som her skulle fortsette å forfordele en aktør.

Når det gjelder gass opp i husene så antas det at den i tilfellet blir stoppet på veien opp. Etter vårt syn uholdbart med så store usikkerhets-momenter på så sentralt punkt.

Det står: *"Etter at gruvene er avsluttet, vil graven fylles med vann. Utslipet fra graven vil ikke ha nevneverdig negativ påvirkning for vannkvaliteten i Eidangerfjorden."* Med tanke på at konsekvensutredningen har tatt liten høyde for diffusjon/ionevandring, og andre utslipp, så fremstår dette etter vårt syn som en påstand med lite hold.

Sitat fra NOAH sitt sikkerhetsdatablad for avfallsgips hvor det står følgende:

"Fersk avfallsgips kan utvikle beskjedne mengder hydrogengass, slik at aktiv ventilering av lukkede systemer er påkrevet." Dette beviser etter vår vurdering at lukka deponering må være uaktuelt. Erfaringer fra industrien viser at uønskede hendelser har skjedd og kommer til å skje.

Sitat fra NOAH sitt sikkerhetsdatablad:

"Gips i vann vil gi lokal økning av salter og tungmetaller, disse fortynnes raskt i vann"

Etter vår forståelse så står det overstående sitatet mot det under her:

"Avfallet er ikke vannløselig."

NOAH har etter trykk måttet innrømme at avfallsgipsen som inneholder mye gips løses opp i vann, da gips har en oppløselighet på 2,4 kg/m³ vann. Etter vår forståelse vil da andre stoffer og da også metalliske forbindelser i avfallet blottlegges, og når vi vet at metalliske forbindelser har større potensiale for ionevandring så mener vi det beviser at avfallsgipsen ikke er stabil.

Utslipp til resipient og framtidig ressurs

Et annet argument som blir fremlagt er at utslipp til resipient blir mindre ved et deponi enn det Norcem slipper ut. Det er motsigende så lenge det står at det skal være samdrift med Norcem. Da blir det dobbelt opp, utslipp fra Norcem pluss utslipp fra NOAH. Norcem uttaler at de skal drive gruvene i mange år til. Og regiongeologen for Buskerud, Telemark og Vestfold uttaler at kalksteinen i Dalen gruver er av høy kvalitet og en begrenset ressurs for samfunnet. Han har flere ganger etterlyst en langsiktig og mest mulig samfunnsøkonomisk utnyttelse av ressursene, og oppfordrer til å ha en så langsiktig uttaksplan som mulig. Han påpeker også at Grenland er det eneste stedet i Sør-Norge hvor dette finnes i egnete forekomster. Og peker på at ved dagens uttaksmengde så kan man ta ut kalkstein her i minst 100 år til. I et samfunns- og miljø perspektiv så må dette vektlegges sterkt da naturressurser er en begrenset ressurs.

Konsekvensutredningen sier ikke noe om hvor i resipient det aktuelle utslippet skal skje. Dette må slik vi ser det være en del av planområdet og skulle vært avklart i konsekvensutredningen.

Videre i konsekvensutredningen står det at utslipp til resipient skal fortynnes sommerstid før utslipp. Uansett om man tynner dette ut eller ikke så vil like store mengder slippes ut i vår fra før forurensede fjor. Vi trenger ytterligere opprensning og bærekraftig bruk av våre fjorder, ikke mer forurensning. Det er vi lovet også gjennom Miljøpakke Grenland.

Kan vi stole på NOAH

Allerede i 2014 sa NOAH at deres filterkake var egnet for deponering i Dalen gruver hvor deponiet etter endt drift ville bli fylt opp med vann. Hvor troverdig er det når NOAH i denne konsekvensutredningen fire år etter fortsatt jobber med å finne ut om filterkaka deres er stabil nok i slike omgivelser?

Tidligere ønsket NOAH også å deponere alunskifer i dette deponiet. Noe som de senere har trukket ut av prosjektet. Alunskifer er en spesielt uranrik bergart som vil frigi radongass.

Radongass er en tung og luktfri gass som er kreftfremkallende. Dette viser etter vårt syn at NOAH umulig kan inneha den kompetansen en aktør må ha for å kunne drive et dypdeponi.

NOAH har ikke etter vårt syn belyst og gitt svar på alle sentrale spørsmål i denne konsekvensutredningen, men løftet en del spørsmålsstillinger som de ønsker å utrede videre, selv om mange nå mener saken er overmoden for avvisning. Vi ser det også som svært vanskelig å skulle tro på at deponiet er trygt inn i evigheten. For det er det NOAH sitt deponiprojekt handler om. Og hvordan skal fremtidige generasjoner komme til avfallet i et så enormt stort underjordisk deponi i ettertid? Nei dette fremstår som et hasardiøst prosjekt tenkt for profitt og med et miljøhensyns-argument om at farlig uorganisk avfall må deponeres på en trygg måte. Overnevnte punkter angående avfallsgipsen sin stabilitet, NOAS sin manglende bindende gjennvinningsplan, bevis på at gruvene vil lekke langt mer enn det NOAH påstår, at omdømmeproblematikken tas lett på og nærhet til folk neglisjeres, viser etter vårt syn et selskap som er villig til mye risiko på bekostning av miljø og samfunn. Vi mener det framstår som alt annet enn trygt og ser det som umulig at våre politikere tar denne samfunnsrisikoen når det gjelder befolkning og miljø.

NOAH ba om raskt svar fra norske myndigheter om å kunne benytte Dalen gruver til deponi lenge før denne konsekvensutredningen forelå, og pusher på våre politikere med at det haster før Langøya er full. Samtidig har NOAH over år søkt om mer import og verken de eller Kronos Titan har redusert avfallsmengden ved å gjenvinne. Hvor troverdig er det i et miljøperspektiv? Sikkerheten til folk og miljø må gå foran profitt.

NOAH peker på at de må ha flygeaske i nøytraliseringsprosessen av svovelsyre og har økt importen av flygeaske fordi det ikke er nok flygeaske til denne nøytraliseringsprosessen i Norge. Motstandere har i denne prosessen etterlyst at norske myndigheter må settes krav til at Kronos Titan må rense sin svovelsyre da søsterbedriftene i Tyskland har gjort det siden 1980 - tallet. Og krevd at BAT må kreves slik at Norge kommer inn i det grønne skiftet.

Grenlandsindustrien har erfaring med store omstillinger og miljøkrav. Hvorfor stilles ikke de samme kravene til Kronos Titan og NOAH? Det vi har registrert er at NOAH uttaler at de har et mål om 25 % gjennvinning innen 2025, uten at de viser til noen bindende plan på hvordan dette skal skje. I sammenligning med at bare svovelsyren, som er den avfallsmengden som er den største inn til NOAH, og kan gjenvinnes med 70% (kilde Bellona) , så virker dette lite. Etter oppslag i Varden 29. august i år viser det seg at det motsatte kan skje. Der kan man lese at administrerende direktør Hartmann i mail til Brevik Vel 23. mai i år skriver at den tyske fabrikken til Kronos har en gjennvinningsavtale med tidl. Sachtleben, og ønsker å komme seg ut av den avtalen og sende syren til Langøya. Da vil importen av svovelsyre føre til stor økning av importert flygeaske. Dette ville øke transporten inn til et tenkt deponi.

At NOAH sin metode er en billig løsning og attraktiv for privateieren vet vi etter uttalelser fra tidligere direktør for Miljøstyrelsen i Danmark, S. Gade, i Altinget:miljø:

«Den lette Langøya-løsning har ganske givet været en sovepude for os danskere». «For mig er Langøya blevet symbolet på alt det, der mangler, for at vi kan sige, at vi er godt på vej mot bæredygtighed. Så gemmelegen på Langøya går simpelthen ikke længre.»

Etter vårt syn mener vi dette er et godt eksempel som understreker det faktum at NOAH sin løsning konkurrerer på pris, men ikke gjennvinning og at de styrer mot stor profitt og ikke miljøhensyn. Det viser også tydelig at denne foretningssideen ikke først og fremst tar sikte på å sikre nasjonal kapasitet, som konsekvensutredningen legger vekt på.

Hvordan kan vi sikre oss at NOAH i fremtiden ikke vil søke om å deponere andre stoffer enn det som er kjent i dag dersom det blir et deponi i Dalen gruver? Det blir jo en umulig situasjon for oss innbyggere å følge med på. Vi har jo ingen garanti for at nye tillatelser ville

bli gitt. På oss så virker det som om NOAH nærmest har hatt blankofullmakt av norske myndigheter til å få sine tidligere Langøyasøknader gjennom. Dette mener vi gir grunnlag for å be staten som representerer oss alle om å se på hvilken kultur som ligger bak dette. Norges forpliktelser er at vi skal ta hånd om eget lands avfall, og vi er forpliktet etter internasjonale avtaler å forhindre grensekryssende avfall.

Vi har fått forståelsen av at NOAH tar imot bl.a. radioaktivt avfall og at dette ikke er tenkt deponert i Dalen gruver. Det er fortsatt uklart hvilket avfall NOAH har tenkt å ta imot ut over flyveaske / svovelsyre.

”Avfallsdeponiet i Dalen gruve skal kun ta imot avvannet (tørt) nøytralisert og stabilisert uorganisk farlig avfall. Deponering av radioaktivt avfall, syredannende bergarter (alunskifer), organisk avfall eller ubehandlet farlig avfall er ikke aktuelt.-s 18”

Vet NOAH hva alt avfall inneholder?

I konsekvensutredningen så nevnes det at NOAH forsker på CO2 stabilisering av flyveaske. Hvor er det tenkt utført?

I konsekvensutredningen så kommer det frem at NOAH også er villige til å sette mange rødlista arter i fare ved å anlegge kai i Frierflauane, noe som vil belaste disse artene i tiår fremover. Her har NOAH heller ikke konkrete løsninger på hvordan de har tenkt å hensyneta disse artene. Det oppsiktsvekkende her er også at Frierflauane i dag er det mest uberørte området i det som er kommet inn under Gea Norvegica European UNESCO Geopark. Noe som i seg selv må være avvisnings-grunn.

Folkehelse

I konsekvensutredningen står det at det er stor lokal motstand mot disse planene. Hvordan ser NOAH seg tjent med å skulle etablere seg i et område hvor de har folke-opinionen mot seg? Vi lar oss ikke smigre med løfter om sponsormidler som vi er gjort kjent med, via media og konsekvensutredningen, at NOAH ønsker å gi oss. For befolkningen her handler det om trygghet og miljø og ikke penger. Trygghet er også en tidlig og viktig del for oss mennesker ut fra Maslows behovspyramide er den satt opp som nummer to i pyramiden. Grunnleggende i første trinn i pyramiden er søvn når det gjelder fysiologiske behov. Disse punktene ligger også til grunn i lovverk som skal beskytte befolkningen.

For befolkningen handler dette som nevnt ikke om penger, det handler om at vi er imot å gamble med vår alles fremtid. Bevisstheten om at denne giften vil nå vårt bo- og friluftsmiljø nå eller senere er ikke helsefremmende. Vi mener i dette høringssvaret å ha bevis for at et tenkt deponi blir for nært folk, at gruverommene ikke lar seg tette og at vann i kontakt med avfallet blir forurenset. Vi godtar ikke belastningen med nesten hver dag å skulle se skip inn fjorden som minner oss på NOAH sitt giftige deponi i årtier fremover. Gassfare i eller fra et Brevik-deponi er det etter mange fagutsagn umulig å avvise. Befolkningen kan ikke leve med et vedtak om deponi når gassrisiko ikke er avvist i de fire år siden gipsforsøket i gruvene. Som konsekvensutredningen konkluderer med så har Grenland stor miljøbelastning. Grenland har tatt og tar sin del av byrdene ved miljøbelastningene i Norge allerede i dag. Blant annet så har vi Renor og Norcem som behandler og brenner store mengder avfall. Så 0-alternativet i konsekvensutredningen har fra før et dårlig utgangspunkt.

Norcem har vært en god nabo med utfordringer med miljøbelastning i mange år, men vi ser ikke hvordan de ser for seg et godt naboskap i fremtiden dersom samarbeid og samkjøring med NOAH trues frem. Skal folk på Heistad og i Brevik bli minnet på dette hver gang drønnet og ristingen i huset etter de to salvene i gruvene når dem kl 20:45?

Befolkningens følelser rundt bruken av området etter en skipsulykke tar konsekvensutredningen lett på. Befolkningen har fortsatt Full City ulykken 31. juli 2009 i friskt minne. Konsekvensutredningen bagatelliserer utslipp fra skipsulykker med at fiskere kan fiske andre plasser og at folk kan bade andre steder en gitt periode. Dette er mildt sagt en arrogant holdning overfor befolkningen.

Konsekvensutredningen belyser at så lenge myndighetene anser dette nødvendig så skal NOAH pålegges å overvåke vannkvaliteten. Det skal i tilfelle settes av fondsmidler som sikrer penger om noe skulle skje. I et evighetsperspektiv blir det tatt igjen av inflasjon og om noe skjer i deponiet ved konkurs eller avvikling så er det lokalsamfunnet som vil sitte igjen med utgiftene og den umulige oppgaven det blir å ordne opp i et slik tenkt deponi. Dette kan vi ikke belaste fremtidige generasjoner med.

Vi mener konsekvensutredningen tar lett på barn og unges oppvekstvilkår og støy fra tenkt ny kai i Frierflauane og opp til Frierstien hvor mennesker og dyr ferdes i dette verna området. Vi krever å bli hørt på demokratisk vis og kunne påvirke våre liv, noe vi mener det er tatt lett på i denne saken til nå. Helse og miljøhensyn i denne forbindelse er nedfelt i bl.a. FN-konvensjoner, helselovgivningen, plan og bygningsloven og kommuneloven.

Risiko- og sårbarhetsanalyse

ROS analysen fremstår som mangelfull og tar ikke for seg etterdriftsfasen som for oss vil være det mest sentrale..

Konsekvensutredningen belyser at skip ikke kan snu fra kai og må ta en ekstra sløyfe for å snu. Det fremstår da som trangt i skipsleden.

I konsekvensutredningen kommer det frem at NOAH vil avskjære vann over deponiet og pumpe det ut i sjø slik at det ikke kommer i kontakt med avfallet. Med et fjell fullt av sprekker og slepper ned mot gruvegangene fremstår det som vanskelig.

Hvorfor kommer ikke et tenkt deponi inn under **storulykkeforskriften**, så lenge det er på samme areal som Norcem/Renor og i tenkt samdrift med Norcem?

Det beste ROS tiltaket er å lytte til lokaldemokratiet og skrinlegge videre planer.

Konklusjon

Deponi for farlig avfall i Dalen gruve må avvises alt i utgangspunktet på grunn av utilstrekkelig avstand til tett befolkning og annen sensitiv arealbruk. Formålet med konsekvensutredningen er å avklare om Dalen gruver er egnet som lokalitet for etablering av underjordisk deponi, og hvilke konsekvenser dette vil få for miljø og samfunn. Vi mener vi i denne høringsuttalelsen har bevis for at et deponi med ca 25 millioner tonn avfall ikke er forsvarlig å legge under og ved der folk ferdes og bor. Vi mener også å kunne belyse at fagekspertise konkluderer med at Dalen gruver bevislig lekker inn mye vann. At NOAH ikke på de siste fire år kan bevise at avfallet er stabilt og egnet for underjordisk deponering og likevel stresser norske myndigheter med en rask avgjørelse. At det tas lett på rødlistede arter i et vernet Gea Norvegica European UNESCO Geopark-område, hvor nettopp Frierflauane med sin uberørte fjellside er en sentral del av hvorfor det kommer inn under verdensarvkriteriene. At omdømmeregnskapet blir feil når ikke også de negative sidene kommer frem. Lovhjemmel og eierforhold er uoppklart og opplagt avvisningsgrunn. Det virker på oss som om NOAH tillates å hoppe bukk over fakta som ikke gir deres prosjekt et fordelaktig lys, noe som vi mener gir grunnlag for at norske myndigheter må se på kulturen rundt denne prosessen.

Nå foreligger konsekvensutredningen KLD har etterspurt fra NOAH, og etter vårt syn gir de innkommende høringsinnspillene vi har lest norske myndigheter grunnlag nok til å avvise videre prosess og straks stoppe saken.

Med vennlig hilsen

Anne – Lise og Tommy Anthonisen